

GESTE U MOLITVI

Molitva je susret čovjeka s Bogom. Molitvu izražavamo riječima, molečivim pogledom i gestama – pokretima tijela.
U ovom članku riječ je o gestama.

PIŠE: FRA IVO PAVIĆ

PODIGNUTE RUKE

U Svetom pismu nalazimo puno primjera gdje se moli uzdignutih ruku: "Tada Ezra blagoslovi Jahvu, Boga velikoga, a sav narod, podignutih ruku odgovori: Amen! Amen!" (Ez 8,6); "Onija bivši veliki svećenik, čovjek dobar i čestit, skroman u ophodenju, blage čudi, otmjen u govoru, od djetinjstva vičan svakoj kreposti, podigao je ruke i molio za svu židovsku zajednicu". (2 Mak 15,12)

Podignite ruke prema nebu znak su cjelovitosti osobe koja se u molitvi obraća Bogu: "Tako će te slaviti za života, u twoje će ime ruke dizati". (Ps 63,5; 141,2) Zanimljivo je da se u hebrejskom jeziku riječ 'hvala' (todah) izravno odnosi na riječ „ruka“. Kad ruke pružamo prema Bogu, time mu govorimo: „Hvala! Hvala ti što si nam poslao svoga Sina Isusa Krista da bude 's nama Bog'“.

U Starom zavjetu, podignite ruke u molitvi su znak obraćanja Bogu. Imamo predivan primjer zagovorničke molitve Mojsija, posrednika između Boga i zajednice: "I dok bi Mojsije držao ruke uzdignute, Izraelci bi nadjačavali; a kad bi ruke spustio, nadjačavali bi Amalečani. (Izl 17,11)

Sveti su Oci voljeli usporedivati taj Mojsijev stav s Isusovim podignutim rukama na križu. Svojim raširenim rukama Isus slavi Oca i grli cijeli svijet.

Knjiga psalama je poput biblijske pjesmarice u kojoj se Bog često štuje pljeskanjem i podizanjem ruku. Tako u Psalmu 47,1-2 čitamo: „Narodi svi plješćite rukama, kličite Bogu glasom radosnim. Jer Bog je to – svevišnji, strašan, kralj velik nad zemljom svom!“ Pljeskanjem i podizanjem ruku obznamujemo neopisivo veličanstvo našega Kralja.

Davidov odgovor na Božju ljubav i vjernost opisan je u Psalmu 63,5: „Tako će te slaviti za života, u twoje će ime ruke dizati! U Psalmu 141,2 David opisuje gestu slavljenja Boga: „Podizanje mojih ruku nek' bude ko prinos večernji“. (Ps 141,2) U Psalmu 143,6 David opisuje drugačiji položaj svojih ruku, koje izražavaju njegovu čežnju za Bogom: „Ruke svoje za tobom pružam, duša moja ko suha zemlja za tobom žedal!“ Podizanje naših ruku čin je kojim prepoznajemo Božju veličinu. Širenje naših ruku pokazuje našu čežnju da primimo od Boga sve što nam želi dati.

Kad je kralj Salomon slavio dovršetak izgradnje hrama, prilikom svečanosti posvete hrama, širom je raširio ruke i naglas zahvaljivao Bogu. (usp. 1Kr 8,22)

Čovjek u molitvi podiže oči prema nebu, s podignutim rukama, u pouzdanju se obraća Bogu Ocu koji nije dalek već mu je jako blizak.

Danas se mnogi čude i mašu glavama kad vide vjernike kako dižu ruke u molitvi. Međutim, u prvoj kršćanskoj zajednici takva gesta bila je normalna pojava. Vjernici su dizali ruke prema nebu gdje Bog stoluje s velikom jednostavnosću i ljubavlju. To nam svjedoče brojne naslikane freske u crkvama i katakombarima. Da su kršćani molili uzdignutih ruku svjedoče nam brojni pisci iz tog vremena. Tako Klement Rimski kaže: "Približimo se Bogu u svetosti duše, podižući ruke čiste i neokaljane..." Takoder sveti Ciprijan, Ivan Krizostom, Ambrozije svjedoče o molitvama kršćana uzdignutih ruku. Koncil u Niceji 325. godine izričito je istaknuo ovu zapovijed: "Dizati ruke prema nebu znači predati cijelo naše biće Gospodinu koji daje život". Bog nam je dao ruke da ih dižemo njemu na slavu.

KLEČANJE

Način molitve klečanjem malo se koristio kod Židova i možda je to utjecalo na prve kršćane da su u prvim stoljećima vrlo malo koristili tu gestu iskazivanja časti i hvale Bogu. Kleknuti na koljena temeljni je znak pokore, priznavanja vlastitih grijeha; klanjanje, znak predanja, znak ponizne ustrajne molitve.

U Svetom pismu stav se klečanja nalazi kad neki pojedinac ili grupa žele moliti ili očitovati vlastitu nakanu, častiti Boga ili se zaufano kajati. (usp. 2 Kor 29,29; Neh 8,6b; Ps 94,6)

Biblija obiluje primjerima u kojima grešnik kleči na koljenima pred Bogom. Primjerice, na koljenima moli kralj Salomon (usp. 1 Kr 8,54; 2 Kor 6,13) i prorok Danijel u progonstvu na koljenima moli za svoj narod. (usp. Dan 6,11)

Pastiri i kraljevi pali su na koljena pred novorođenim kraljem u Betlehemu. (usp. Mt 2,10; Mt 2,16)

U Novom zavjetu postoje različiti izrazi koji se odnose na klečanje: "Prigibati koljena" (usp. Mk 15,19), "pokleknuti" (Mt 27,29), "pokloniti se" (Mk 2,2), "pasti ničice" (Mt 17,6); "meni će se pokloniti svako koljeno". Ovi molitveni stavovi ne razlikuju se mnogo od potpune prostracije pred Bogom.

Prema tome, kleknuti je jedan od načina poniznog štovanja Boga. (usp Rim 11,5; 14,11; 2,10) Riječ "kleknuti" koja je preuzeta iz Starog zavjeta spominje se 59 puta u Novom zavjetu i znači klanjati se Bogu, pokoriti se, ili se poniziti pred njim.

Prije svoje muke, u Getsemanskom vrtu, Isus moli na koljenima: „Oče! Ako hoćeš, otkloni ovaj kalež od mene! Ali neka ne bude moja, nego twoja volja!“ (Lk 22, 41)

U Poslanici Efežanima, Pavao ponizno prilazi Bogu: "Zato sagibam svoja koljena pred Ocem..." (Ef 3,14) U konačnici
čitav će svemir pokleknuti pred svojim

Stvoriteljem. Kod Izaije proroka Bog objavljuje: "Sobom se samim

kunem...da će se prednom prgnuti svako koljeno...! (Iz 45,23) Kasnije, u Novom zavjetu, Pavao objašnjava da se to odnosi na Isusa, kojega je Bog postavio za vladara nad svime: "Naime Isusovo prgnut će se svako koljeno". (Fil 2,10)

U Djelima apostolskim (24,11) ovaj stav je vezan uz molitve u hramu. Knjiga Otkrivenja (5,14) govori o klečanju kao vrsti molitve u nebu: "I četiri bića ponavljaju: 'Amen!' A starještine padnu ničice i poklone se".

Iz vlastitog iskustva znam
kad vjernici iskre-

no kleče na velikim i malim susretima događa se puno više ozdravljenja i oslobođenja. To je i znak poniznosti i pripadnosti Bogu. Klečanje, svakako može biti stvar običaja i formalnosti od kojeg onda nema nikakve koristi.

POLAGANJE RUKU

Knjige Staroga zavjeta govore o različitim obredima gdje se polaže ruke, npr. kod uvodenja levita u svećeničku službu: Gospodin reče Mojsiju: "Kad dovedeš levite neka Izraelci stave na njih svoje ruke". (Br 8,10)

Takva gesta u Starom je zavjetu povezana s obredom kajanja, gdje je znak polaganja ruku ukazivao na prijenos grijeha i krivnje cjelokupnog naroda na tzv. svekrivca (žrtvovani ja-

rac). Zatim bi bio protjeran u pustinju. (usp. Lev 4,15; 16,21) Na kraju, polaganje ruku bijaše gesta koja je značila prijenos vlasti s jedne osobe na drugu, kao u slučaju Jošue. (usp. Br 27,18) Mojsije ga je učinio svojim naslijednikom i vodom izabranog naroda: "A Jošua, sin Nunov, bio je napunjén duhom mudrosti, jer Mojsije bijaše na nj položio svoje ruke". (Pnz 34,9)

U Novom je zavjetu polaganje ruku gesta koju je Isus koristio kao znak blagoslova i ozdravljanja bolesnika. (usp Mt 19,13; Lk 24,50) Po polaganju ruku Isus je ozdravljao bolesnike i činio čudesa. (usp Mt 8,3; Mk 1,41; Lk 5,13; Mt 9,18; Mk 5,22; Lk 8, 41; Mt 7,32; Mt 3,56; Mk 6,5)

Ovo je veliki znak ljubavi prema bolesnim. Bolesnici su išli tražiti Isusa i kad bi ga našli, on nije molio jednu zajedničku molitvu za sve, već bi na svakoga osobno položio ruke. (usp. Mt 8,3; Mk 1,41; Lk 5,13; Mt 9,18; Mk 5,22; Lk 8, 41; Mt 7,32; Mt 3,56; Mk 6,5; Lk 13,10-13; Mk 10,13-16)

Isus često koristi tu gestu u svom misionarskom djelovanju i u poučavanju učenika.

Djela apostolska govore nam da su i laici polagali ruke. Ananija je položio ruke na Pavla da progleda (usp Dj 9,17) i cijela zajednica polaže ruke na Pavla i Barnabu koji bili su određeni za misije. (usp. Dj 13,3) Isto tako, polaganjem ruku uvodilo se nekoga u dakonsku službu. (usp. Dj 6,1-2) Ispunjavajući

Kristovu volju, apostoli su polaganjem ruku podjeljivali novokrštenicima dar Duha i tako upotpunjavali krsnu milost. U Crkvi se taj obred koristi prigodom svećeničkih redenja, blagoslova ili pri podjeli sakramenata, osobito bolesničkog pomazanja i isповijedi. Poslanica Hebrejima spominje polaganje ruku među "temeljnim člancima" svog učenja. (usp. Heb 6,2) Taj znak svemoćnog izljeva Duha Svetoga Crkva je sačuvala u svojim sakramentalnim epiklezama.

U Katoličkoj karizmatskoj obnovi (KKO) ta gesta se koristi u slučajevima kada se moli za ozdravljenje bolesnih, ili za novi izljev Duha Svetoga. Redovito se vrši kolektivno ili individualno. Običaj polaganja ruku bio je vrlo proširen u tradiciji. Kršćanski su roditelji pravili tu gestu nad svojom djecom u nekim važnim časovima vjerskog života – npr. u predvečerje prve pričesti, ili prije početka slavljenja mlade mise.

PLES

Kod svih antičkih naroda ples je nastao iz prirodne potrebe kako bi se istaknuli izvanjski osjećaji duše. Kada ti osjećaji postignu visok stupanj intenziteta, tijelo ulazi u sklad s dušom. Biblijski leksikon ističe da na hebrejskom jeziku postoji bar osam različitih glagola koji se odnose na ples.

U Svetom pismu postoje brojna svjedočanstva o plesu u liturgijskim obredima. Hebrejska liturgija nije se ograničavala samo na pjesme nego i na glazbu popraćenu plesom. Odmah nam dolazi u misli veliki Božji pjevač kralj David koji je kako veli Pismo svom snagom plesao pred Gospodinom ogrnut samo oplećkom. (usp. 2 Sam 6,14) Pismo nam kaže: "Ne samo David nego i sav Izraelov dom klicao je pred kovčegom Jahvinim". (usp. 2 Sam 6,15) Nakon pobjede nad neprijateljem „Judit je stupila na čelo naroda i predvodila žene u plesu; slijedili su je Izraelci naoružani, okićeni vijencima i s hvalospjevom na usnama". (Jud 15, 13)

Prisjetimo se događaja prelaska preko Crvenog mora. "Kad su izraelci prešli na drugu stranu vode, Mojsije je zapjevao Gospodinu pobjedičku pjesmu kao zahvalu za izbavljenje. Tada Aronova sestra, proročica Mirjam, uze bubenj u ruku, a sve žene pridruže joj se s bubnjem u ruci i plešući u čast Gospodinu". (usp. Izl 15, 1-20) Tu vrstu slavljenja Boga nalazimo u mnogim Psalmima. (usp. Ps 149,3; Ps 150, 4; Ps 87,7)

U Novom zavjetu, u prispolobi o rasipnom sinu igra se i pleše, kao znak razdraganog veselja: "Stariji sin ču pjesmu i igru". (Lk 15,25)

Sveti Oci i crkveni pisci često govore o andelima i svetima u nebu koji plešu i neprestano pjesmom slave Boga. To se shvaćanje održalo do danas u kršćanskoj liturgiji. Mnogi kipari i slikari u svojim djelima prikazuju korove andela kako u nebu plešu pred Bogom. Sveti Bazilije to je potvrdio: Ples je neprestani posao andela u nebu. Zbog toga je svaka liturgija ili misa odraz nebeske liturgije na kojoj se pleše i slavi Gospodin. Ipak nisu svi sveci i mistici plesali za života pred Bogom ali mnogi od njih bili su poznati po tome da su i na taj način proslavljali Boga, primjerice: Sveti Franjo Asiški, Terezija Avilska...

Pietro Ribadeneira (1611), jedan od prvih drugova svetog Ignacija Lojolskog, ostavio nam je dokument gdje piše kako je svetac ozdravio svoga duhovnog sina tako što je plesao pred njim. (vidi: J.I. Tellechea Idigoras, S.Ignazio di Loyola, Rim, 1965, 221)

Pokojni papa Ivan Pavao II na svojim apostolskim putovanjima često je plesao s mladima. To je bio znak njegova mladog duha, a i predanja Bogu.

Na velikim i malim karizmatskim molitvenim susretima ne samo da se slavi Gospodin u pjesmi, u podizanju ruku, već se i pleše od radosti. Bog želi da ga proslavljamo ne samo dušom već i tijelom. Sveti Pavao kaže: "Proslavite Boga svojim tijelom". Cijelo biće neka slavi Gospodina! Aleluja!

